

Elżbieta MASTALERZ

Przedmiot technika w opinii rodziców

Streszczenie:

Panujący w społeczeństwie polskim pogląd na temat przedmiotu nauczania „technika” jest zróżnicowany. W odczuciu nauczycieli techniki w większości szkół jest traktowany zarówno przez nauczycieli, uczniów, jak i rodziców jako przedmiot drugorzędny, mniej ważny. W celu zweryfikowania poglądów przeprowadzono badania ankietowe wśród rodziców uczniów klas od czwartej do ósmej, pytając o sprawy związane z nauczaniem techniki w szkołach podstawowych. Artykuł zawiera szczegółową analizę przeprowadzonych badań.

Słowa kluczowe: nauczanie, technika, opinia, badanie

WSTĘP

„Wychowanie przez działalność techniczną (lub przez technikę) jest dziedziną wychowania ogólnego. Przedmiotem jej zainteresowania jest ogół zjawisk pedagogicznych związanych z kształtowaniem i rozwojem psychiki wychowanków przez ich udział w zróżnicowanych, lecz kompleksowo ujmowanych i celowo dla nich zorganizowanych na terenie szkoły ogólnokształcącej, formach działań technicznych” [1].

Nauczyciele techniki uzupełniający studia w systemie zaocznym w krakowskiej Wyższej Szkole Pedagogicznej twierdzą, że zainteresowanie społeczeństwa nauczaniem techniki jest słabe. Zakłady pracy nie angażują się (brak dobrych uregulowań prawnych oraz funduszy), znikoma liczba osób sponsorujących szkoły, bardzo nieliczne, niebogate fundacje. Środki pieniężne przyznawane szkołom są tak dalece niewystarczające, że w większości szkół nie kupuje się nic do pracowni techniki. Dyrektorzy dysponując skrom-

nym budżetem kupują najczęściej sprzęt, który może służyć nauczycielom kilku przedmiotów, np. telewizor, magnetowid itp.

Z moich kilkunastoletnich obserwacji życia szkoły wnioskuję, że pozycja przedmiotu technika w środowisku szkolnym zależy w największej mierze od nauczyciela uczącego techniki w danej szkole. Ambitny, twórczy nauczyciel jest motorem rozbudzania zainteresowań technicznych uczniów, angażowania się rodziców, Komitetu Rodzicielskiego i kolegów z grona nauczycielskiego oraz dyrekcji w sprawy pracowni technicznej. Znaczna część nauczycieli techniki pozytywnie angażuje się w dydaktykę, ambitnie pracuje nad urządzeniem pracowni szkolnej. Wykonują oni wiele czynności, takich jak zaopatrzenie w materiały i narzędzia, naprawa i konserwacja sprzętu, przygotowanie materiałów do zajęć, lecz niedostatecznie dbają o popularyzację w środowisku swoich osiągnięć w pracy z uczniami. Zdaniem autorki należy więcej uwagi poświęcić promocji prac technicznych wykonywanych przez uczniów na terenie szkoły, a także na zewnątrz, np. w Domach Kultury, wystawach międzyszkolnych itp. Najczęściej prace uczniów są eksponowane w pracowni, rzadziej w gablotach na korytarzu szkolnym, bardzo nieliczne są wystawy.

Skutecznym sposobem zwiększenia zainteresowania uczniów, środowiska szkolnego i rodziców problematyką techniki jest planowanie i wykonywanie prac wytwórczych, mogących służyć uczniowi w szkole, w domu, na wycieczce, w zabawie itd. Jednocześnie kształtowanie u uczniów umiejętności użytkowania urządzeń technicznych i ich konserwacji, a także wdrażanie uczniów do pełnego korzystania z nowoczesnych zdobyczy techniki dobrze propaguje celowość ogólnotechnicznego kształcenia młodzieży.

Pragnąc zweryfikować opinie studiujących nauczycieli o zainteresowaniu społeczeństwa przedmiotem „Technika”, przeprowadziłam badania rodziców uczniów wybranych szkół podstawowych z terenu województw tarnowskiego, krakowskiego, krośnieńskiego i nowosądeckiego. Badania ankietowe przeprowadzono zgodnie z zaleceniami M. Łobockiego [2].

Na pytania ankiety uzyskałam odpowiedzi od 84 osób. Ankietowani rodzice, to przeważnie kobiety (73% badanych) w wieku 30 – 45 lat (63% ogółu), młodsi rodzice stanowili 15% ogółu, starsi – powyżej 45 lat – 22% badanych. Najwięcej rodziców legitymowało się wykształceniem podstawowym i zawodowym (51%) oraz średnim (42%). Badani wykonują w większości zawody robotnicze i rolnicze.

Pierwsze pytanie ankiety brzmiało: czy dziecko opowiada w domu, czego uczy się na lekcjach techniki? Znakomita większość odpowiedziała twierdząco (83%). Można powiedzieć więc, że zarówno dzieci, jak i rodzice interesują się przedmiotem technika i tym, co wykonuje się na lekcjach.

Na pytanie skierowane do rodziców, w jakim stopniu ich dziecko jest zainteresowane przedmiotem technika? – najwięcej osób zaznaczyło

stopień „umiarkowany” (80,2%). Możliwość odpowiedzi były następujące: w stopniu a) dużym, b) umiarkowanym, c) małym, d) nie wiem, f) brak odpowiedzi. Odpowiedź a) zaznaczyło 8,3% badanych rodziców, co oznacza, że nie można mówić o dużym zainteresowaniu techniką wśród dzieci. Pytania kierowano do rodziców dzieci z klas IV-VIII, otrzymano więc dość szeroki przegląd społeczności w tym zakresie. Pociuszający jest natomiast fakt, że tylko niewielki procent odpowiedzi (7,9%) rodziców (podpunkt d) sugeruje, że ich dziecko nie przejawia zainteresowania techniką.

Kolejne pytanie (nr 3) brzmiało: czy interesują Państwa osiągnięcia dziecka w tym przedmiocie? Twierdząco odpowiedziało 85,7% badanych, ale tylko nieliczni uzasadnili swoją odpowiedź. Podane motywacje, to najczęściej przydatność zajęć z techniki przy wyborze zawodu oraz użyteczność nabytych umiejętności w życiu codziennym dziecka.

W czwartym pytaniu ankiety zamierzano dowiedzieć się, co rodzice sądzą o zaangażowaniu nauczyciela w nauczaniu techniki. Zdecydowana większość dostrzega zaangażowanie nauczyciela. 44% badanych sądzi, że jest ono duże, 30% uważa, że jest średnie, 24% przyznało, że nie są zorientowani. Tylko jedna osoba spośród 84 rodziców stwierdziła, że zaangażowanie nauczyciela jest małe.

Pytanie piąte ankiety miało na celu ustalić, które z działów techniki mogą być przydatne dziecku w przyszłości. Z wymienionych w ankiecie działów techniki zdaniem rodziców najważniejsze to:

- elektrotechnika i elektronika – 73,8% odpowiedzi;
- włókiennictwo – 54,8% odpowiedzi;
- obróbka drewna – 53,6% odpowiedzi.

Wielu rodziców wskazywało na istotne znaczenie informacji technicznej w nauczaniu techniki.

Treść pytania szóstego brzmiała: czy zdaniem Państwa nauczanie techniki może się okazać pomocne przy wyborze przez dziecko właściwej szkoły? Odpowiedź „tak” wybrało 86% ankietowanych rodziców, co świadczy, że znaczna część ogółu badanych docenia znaczenie przedmiotu technika. Istnieje jednak jeszcze dziś – wprawdzie niewielka – grupa nauczycieli i rodziców zaliczająca ten przedmiot do mało ważnych. Osiem osób, tj. 9% badanych stwierdziło, że nauczanie techniki nie ma wpływu na wybór przez ich dziecko właściwej szkoły. Technika przybliża zawody ludzi pracujących w wielu gałęziach przemysłu i z pewnością ukierunkowuje zainteresowania uczniów.

Powyższe stwierdzenia są uzupełniane odpowiedziami na pytanie siódme, w którym zapytano respondentów, do jakiej grupy przedmiotów zaliczyliby nasz przedmiot. 63% badanych zalicza technikę do grupy przedmiotów ważnych, 17% do bardzo ważnych, co razem stanowi 80% pozytywnych opinii. Tylko 3 osoby, tj. 3,6% ogółu, wypowiedziały się w anonimowej ankiecie, że przedmiot nie należy do ważnych, 17% zaliczyło go do mniej ważnych.

Poprzez pytanie ósme próbowano dowiedzieć się, jakie zdaniem rodziców czynniki w największym stopniu będą decydować o efektach nauczania techniki. Sugerowano następujące odpowiedzi:

- odpowiednie wykształcenie nauczyciela,
- zaangażowanie nauczyciela,
- wyposażenie pracowni,
- płaca,
- inne.

Respondenci wskazywali, że w pierwszej kolejności na wyniki nauczania wpływa zaangażowanie nauczyciela – 64% odpowiedzi. Sądzę, że rodzice mają rację w tym względzie, bo nawet w skromnych warunkach szkolnych można w stopniu zadowalającym nauczać techniki wykazując odpowiednie zaangażowanie. W drugiej kolejności na osiągane wyniki wpływa zdaniem badanych wyposażenie pracowni, dalej – za istotne uznano wykształcenie nauczyciela, a najmniejszy wpływ ma płaca dla nauczających. Jedna osoba napisała, że najważniejsze są zainteresowania ucznia.

Ostatnie, dziewiąte pytanie dotyczyło wiedzy rodzica o istnieniu pracowni techniki w szkole dziecka. Tylko dwie osoby napisały, że nie wiedzą, reszta odpowiedziała twierdząco. To oznacza, że nie jest obojętne rodzicom, co i w jakich warunkach robią w szkole ich dzieci, wiedzą oni o istnieniu pracowni, a więc można powiedzieć, że interesują się warunkami, w jakich przebiega nauczanie techniki.

W szczegółowej analizie pytań ankiety chciałam pokazać poglądy części społeczeństwa polskiego na nauczanie techniki. Sądzę, że ta grupa społeczeństwa, a więc rodzice, jest wcale nieźle zorientowana w problemach naszego przedmiotu, dostrzega jego znaczenie w kształceniu ogólnym dzieci i młodzieży. Badana grupa 84 osób nie upoważnia do uogólniania wniosków w dużej skali, daje jednak dość dobre rozeznanie w temacie z uwagi na to, że badania były prowadzone w czterech województwach Polski południowej, a pytania były szczegółowe i dotyczyły małego wycinka rzeczywistości szkolnej.

Reasumując wnioskuję, że nie powinniśmy mówić o braku zainteresowania społeczeństwa kształceniem ogólnotechnicznym młodzieży, ale trzeba wypracować lepsze metody współpracy nauczycieli techniki ze środowiskiem.

LITERATURA

- [1] Furmanek W., Wałał W.: *Zarys przewodnika metodycznego dla nauczycieli techniki*. Wyd. Fosze, Rzeszów 1993.
- [2] Łobocki M.: *Metody badań pedagogicznych*. PWN, Warszawa 1984.